

Huvudman

Hudiksvalls kommun
kommun@hudiksvall.se

Beslut

Datum 2024-06-25
Dnr 2023:9775
Sida 1 (12)
Aktbilaga 15

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Iggesunds skola i Hudiksvalls kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 8 februari 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun att senast den **tisdag den 8 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hudiksvalls kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hudiksvalls kommun ska vidta följande åtgärder

1. Se till att komplettera utredningarna av orsakerna till elev 22 och 23:s frånvaro. Utredningarna ska utgöra en kartläggning av elevernas hela situation och ska genomföras i samråd med aktörer med relevant kompetens. Genomförda utredningar ska ges in till Skolinspektionen (7 kap. 19 a § skollagen).
2. Rektorn och Hudiksvalls kommun ska vidta åtgärder för att öka elev 22 och 23:s närvaro i skolan. Åtgärderna ska vara förankrade i de behov som identifierats i skolans utredningar av orsakerna till elevernas frånvaro. En sammanställning över insatser som vidtagits för respektive elev, inklusive eventuell dokumentation som styrker uppgifterna, ska ges in till Skolinspektionen (7 kap. 19 a § och 21-23 §§ skollagen).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen från att ingripa mot Hudiksvalls kommun avseende brister rörande beslut om anpassad studiegång. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser användande av nationella kartläggningsmaterial i förskoleklassen.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har vårterminen 2024 genomfört en tillsyn av Iggesunds skola i Hudiksvalls kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande extra anpassningar och särskilt stöd, garantin för tidiga stödinsatser, frånvaro och undervisningstid.

Skolinspektionen har den 8 februari 2024 beslutat att förelägga Hudiksvalls kommun att senast den 13 maj 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, åtgärdsprogram och anpassad studiegång. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Hudiksvalls kommun en anmärkning rörande användande av nationella kartläggningsmaterial i förskoleklassen och frånvaro.

Hudiksvalls kommun har den 10 maj 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder. Huvudmannen har även inkommit med kompletteringar den 23 maj respektive den 4 juni 2024.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Hudiksvalls kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

I de fall enskilda elever omnämns i beslutet framgår vilken elev som avses i bilaga till protokoll, aktbilaga 5 i ärendet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar enligt 2 kap. 8 § skollagen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten.

Föreläggande

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 8 februari 2024 att det finns brister i Iggesunds skolas arbete med frånvaro. Bristerna bestod i att anmälan till huvudmannen om att en elev har hög frånvaro inte gjordes i samband med att en utredning av orsakerna till en elevs frånvaro startas samt att skolan inte utrett orsakerna till två elevers, elev 22 och 23, frånvaro i behövlig utsträckning tillräckligt skyndsamt. Det framgick bland annat att skolan såg ett behov av att genomföra fördjupade utredningar avseende orsakerna till elev 22 och 23:s frånvaro, men att sådana utredningar inte hunnit genomföras trots att eleverna haft frånvaro sedan läsåret 2022/23. För elev 22 pågick en utredning om särskilt stöd vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan, medan elev 23 ingick i myndighetens föreläggande avseende särskilt stöd såtillvida att Hudiksvalls kommun förelades att utreda elevens behov av särskilt stöd.

Hudiksvalls kommun har ombetts redogöra för omfattningen av elevernas frånvaro, om fördjupade utredningar av orsakerna till elev 22 och 23:s frånvaro nu har genomförts samt vilka åtgärder som vidtagits såväl i som utanför skolan för att öka elevernas närvaro i skolan. Huvudmannen har även ombetts bifoga utredningar om särskilt stöd och eventuellt aktuellt beslut om åtgärdsprogram.

Hudiksvalls kommun har besvarat Skolinspektionens frågor samt bifogat genomförda utredningar och ytterligare dokumentation kring eleverna. Av huvudmannens komplettering framgår att skolan under höstterminen 2023 genomfört en fördjupad respektive en enkel utredning av orsakerna till elev 22 respektive elev 23:s frånvaro. Därefter har elevernas behov av särskilt stöd utretts under vårterminen 2024. Det framgår även att elev 22 och 23 har haft mellan 41 och 83 respektive mellan 48 och 93 procents frånvaro under läsåret 2023/24. Frånvarons omfattning har varierat från månad till månad för båda eleverna.

Beträffande elev 22 framgår att skolan, eleven själv och elevens vårdnadshavare den 14 september 2023 fått besvara ett antal frågor om elevens skol- och hemsituation samt om elevens hälsa. Av frågeställningarna framgår bland annat att eleven tycker att det är jobbigt hemma och att eleven oroar sig över sin familj. I skolans del av kartläggningen har bland annat skolkurator deltagit. Utifrån frågorna har skolan gjort en sammanställning av fördjupad kartläggning som kortfattat redogör för styrkor och resurser kopplat till hem, elev, fritid och skola. Det framgår bland annat att eleven mår dåligt och har svårt med sömn och

sömnrutiner. Analysen tar emellertid inte upp de uppgifter som framkommit om elevens hemförhållanden. Som åtgärder för att öka elevens närvaro i skolan redogörs för extra anpassningar och särskilda stödinsatser samt att hemmet ska ha kontakt med elevens vårdgivare och stötta med sömnrutiner. Hudiksvalls kommun uppger vidare att skolan har bistått elevens kontakt med vårdgivaren, som kom igång under vårterminen 2024. Det framgår att utredningen av orsakerna till elevens frånvaro sammanställts och visats för eleven och elevens vårdnadshavare den 14 februari 2024 samt att insatserna följts upp den 27 mars 2024.

Av enkel kartläggning av elev 23:s frånvaro, daterad den 26 oktober 2023, framgår kortfattat styrkor och resurser kopplat till hem, elev, fritid och skola. Det framgår att eleven, elevens vårdnadshavare och kurator har deltagit i kartläggningen. Det framgår vidare att elevens mående påverkar elevens frånvaro samt att vårdnadshavare samtyckt till att skolan kallar till nätverksmöte med elevens vårdgivare. Hudiksvalls kommun har dock inte redogjort för om något nätverksmöte kommit till stånd. Som åtgärder för att öka elevens närvaro i skolan redogörs för extra anpassningar och särskilda stödinsatser samt att hemmet ska fortsätta kontakt med elevens vårdgivare och stötta med sömnrutiner. Det framgår vidare att insatserna inte medfört någon ökning i närvaro och att insatserna fortsätter.

Av utredningarna av elevernas behov av särskilt stöd, som färdigställdes den 15 mars 2024 för elev 22 samt den 11 april 2024 för elev 23, framgår hur elevernas skolsituation ser ut vad gäller såväl kunskapsinhämtning som sociala situation. Det framgår även till viss del hur elevernas sociala situation utanför skolan ser ut. Utredningarna har genomförts av specialpedagog. Beträffande båda eleverna framgår därtill att eleverna har ett dåligt mående, vilket är uppgifter som förefaller komma från eleven och elevens vårdnadshavare. Hudiksvalls kommun har, trots uttrycklig fråga, inte redogjort för om skolan haft någon direkt samverkan med de externa aktörer som eleverna har kontakt med. Huvudmannen har bifogat skolans beslut om att åtgärdsprogram ska upprättas för eleverna.

Hudiksvalls kommun har vidare uppgett att huvudmannen kommer att utvärdera och revidera huvudmannens närvarorutin inför läsåret 2024/25 så att det framgår att en anmälan ska göras till huvudmannen i samband med att en utredning av orsakerna till en elevs frånvaro startas.

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 2 § skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt.

Av 7 kap. 3 § skollagen framgår att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till grundläggande utbildning i allmän skola.

Enligt 7 kap. 17 § skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Enligt 7 kap. 19 a § skollagen ska rektorn, om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som anordnas för utbildningen i bland annat grundskolan, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt anmäls till huvudmannen.

I förarbetena till bestämmelsen, prop. 2017/18:182 s. 58, framhåller regeringen att en utredning av orsakerna till en elevs frånvaro alltid måste baseras på elevens hela situation. Regeringen framhåller vidare att en elevs omfattande frånvaro ofta beror på en komplex situation med olika slags problem som kan röra både hem och skola. Många av orsakerna kan vara skolrelaterade och kräva åtgärder i skolan. Samtidigt kan hemförhållandena vara svåra och i vissa fall förekommer det att vårdnadshavaren inte bidrar till, eller på grund av sociala orsaker inte har möjlighet att se till, att eleven går till skolan. Det förekommer också att organisatoriska faktorer är orsaken till en elevs långvariga frånvaro. Exempel på detta kan vara brister i frånvarorapportering, låg grad av lärarkontakt, håltimmar, lärarbyten, brister i lärandemiljön eller otydlig ansvarsfördelning bland vuxna i skolan. Utöver dessa exempel nämner regeringen att det även kan finnas fall där vårdnadshavare medvetet håller barn borta från skolan, exempelvis vid en utlandsresa där eleven inte beviljats ledighet eller p.g.a. psykisk ohälsa. I vissa extrema fall kan det vara fråga om hedersförtryck och att barnet blivit bortfört från landet.

I förarbetena, prop. 2017/18:182 s. 59 f., framhåller regeringen vidare att frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. Som Skolverket påpekar kan det i vissa fall räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, t.ex. bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven. Detta förutsätter att både skolpersonal och personal inom elevhälsan har kunskap om riskfaktorer för frånvaro, om upptäckt och åtgärder samt kännedom om beprövad erfarenhet och forskning om frånvaro. Den nya bestämmelsen föreslås inte innehålla några detaljerade krav på hur utredningen om

frånvaro ska genomföras. Fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster.

I 7 kap. 20 § skollagen anges att den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolgång.

I 7 kap 21 § andra stycket skollagen anges att hemkommunen i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov ska samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 7 kap. 22 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

Av 7 kap. 23 § skollagen framgår att hemkommunen får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter vid vite, om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad denna är skyldig att göra för att så ska ske.

Av 24 kap. 20-22 §§ skollagen framgår att för elever i grundskolan som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete under längre tid ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats samt förutsättningarna för detta.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte utrett orsakerna till elev 22 och 23:s frånvaro tillräckligt, vilket är en brist.

En grundläggande förutsättning för skolans arbete med elevs frånvaro är att utreda orsakerna till frånvaron för att bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för att tillgodose elevens rätt till utbildning. I ett inledande skede kan det räcka med en mer summarisk utredning av orsakerna till frånvaron, men om utredningen och de åtgärder som vidtas med anledning av resultatet av utredningen inte medför att elevens närvaro ökar behöver skolan löpande fördjupa, uppdatera och/eller vid behov komplettera utredningen för att se om det finns ytterligare omständigheter som kan påverka elevens frånvaro. Detta innebär att skolan över tid måste vara uppmärksam på om det framkommer nya omständigheter som kan ha betydelse för elevens frånvaro så att dessa omständigheter kan utredas vidare. Då orsakerna till en elevs frånvaro ofta inte är uteslutande skolrelaterade är det viktigt att utredningen även beaktar omständigheter som ligger utanför skolan, exempelvis elevens hemförhållanden, hälsotillstånd samt huruvida elevens vårdnadshavare uppfyller sin skyldighet att tillse att eleven fullgör sin skolgång. De åtgärder som sätts in måste sedan överensstämma med de behov som framkommer i utredningen, vilket innebär att åtgärder kan behöva vidtas såväl i som utanför skolan. I de fall det framkommer att det finns omständigheter

utanför skolan som påverkar elevens frånvaro är det hemkommunen som ansvarar för att vid behov samordna insatser med externa aktörer. Vidare finns möjligheten att förelägga elevens vårdnadshavare att tillse att eleven fullgör sin skolgång.

Vid omfattande och långvarig frånvaro är det vidare viktigt att relevant kompetens involveras i utredningen av orsakerna till elevens frånvaro. Detta innebär att samtliga av elevhälsans olika kompetenser kan behöva involveras i olika delar av utredningen och/eller att hemkommunen tillser att skolan i utredningen erhåller stöd av externa aktörer med relevant kompetens.

Vad gäller frånvaro som helt eller delvis uppges bero på elevens hälsotillstånd kan särskilt framhållas att det i dessa fall är viktigt att skolan försöker skapa sig en samlad bild av om och i så fall i vilken utsträckning detta påverkar elevens närvaro i skolan. Inledningsvis kan det vara tillräckligt att inhämta uppgifter från eleven och elevens vårdnadshavare, men om en sådan utredning och de åtgärder som vidtas utifrån resultatet av utredningen inte ökar elevens närvaro i skolan är det viktigt att utredningen kompletteras med uppgifter från aktörer med medicinsk och/eller psykologisk kompetens. Skolan kan exempelvis behöva koppla in skolsköterskan, skolläkaren och/eller skolpsykologen. Det kan även vara nödvändigt att elevens hemkommun beaktar sitt samordningsansvar genom att etablera en samverkan med elevens medicinska och/eller psykologiska vårdgivare. Om elevens hälsotillstånd bedöms medföra att eleven på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete under längre tid har huvudmannen sedan ett ansvar att tillse att särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats.

Av utredningen framgår att skolan i och med utredningarna av elev 22 och 23:s behov av särskilt stöd har kartlagt hur elevernas skolsituation ser ut.

Det framgår att skolan genomfört en fördjupad utredning av frånvaro beträffande elev 22 som även berör förhållanden utanför skolan som påverkar elevens frånvaro. I skolans utredning framkommer dock indikationer om att det kan finnas omständigheter i elevens hemförhållanden som kan påverka elevens frånvaro, som att eleven tycker att det är jobbigt hemma samt att eleven oroar sig för sin familj, som inte har utretts vidare. Det har heller inte vidtagits några åtgärder utifrån de uppgifter som framkommit. Beträffande elev 23 framgår att endast en enkel utredning av orsakerna till elevens frånvaro har genomförts. Även om utredningen till viss del berör omständigheter utanför skolan som kan påverka elevens frånvaro anser Skolinspektionen att utredningen i denna del är för summarisk i förhållande till elev 23:s ytterst omfattande och långvariga frånvaro. Vidare framgår att elev 22 och 23:s närvaro inte har förbättrats av de åtgärder som vidtagits under innevarande läsår samt att

det beträffande båda eleverna finns uppgifter om att elevernas frånvaro helt eller delvis uppges bero på elevernas hälsotillstånd. Uppgifterna om att elevernas hälsotillstånd påverkar deras frånvaro bygger emellertid enbart på uppgifter från eleverna och deras vårdnadshavare och har inte utretts med stöd av aktörer med relevant kompetens, såsom skolpsykolog, skolläkare och/eller elevernas vårdgivare. Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Iggesunds skola inte utrett orsakerna till elevernas frånvaro tillräckligt då de utredningar som genomförts inte kan anses utgöra en kartläggning av elevernas hela situation, vilket är en brist.

I sammanhanget noterar Skolinspektionen även att Iggesunds skola inte förefaller ha vidtagit några kompletterande åtgärder för att utreda orsakerna till elev 23:s frånvaro efter Skolinspektionens anmärkning avseende detta den 8 februari 2024, annat än att elevens behov av särskilt stöd har utretts.

Vad gäller anmälan om frånvaro till huvudmannen framkommer inte annat än att Hudiksvalls kommun har vidtagit åtgärder i enlighet med myndighetens anmärkning och att tidigare konstaterad brist har avhjälpes.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Hudiksvalls kommuns verksamhet vid Iggesunds skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller frånvaro. Det finns därför skäl att förelägga ange huvudmannens namn att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Särskilt stöd, åtgärdsprogram och anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen beslutade den 8 februari 2024 att förelägga Hudiksvalls kommun att vidta åtgärder beträffande brister i Iggesunds skolas arbete med särskilt stöd, åtgärdsprogram och anpassad studiegång. De påtalade bristerna bestod i att en utredning om särskilt stöd inte alltid startas trots att förutsättningarna för en sådan utredning är uppfyllda, att det finns elever vid skolenheten som erhållit anpassad studiegång utan föregående utredning om särskilt stöd samt att skolan inte alltid tar ett beslut om åtgärdsprogram eller ett beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram när en utredning om särskilt stöd har avslutats. Vidare framkom vissa brister kring

utformningen av beslut om åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång, bland annat att skolans beslut om anpassad studiegång inte var tillräckligt konkretiserade samt saknade en klagörande motivering.

Av huvudmannens redovisning framgår att det inkommit fyra anmälningar om utredningsbehov av särskilt stöd under perioden den 12 februari till den 7 maj 2024, samt att anmälningarna medfört att utredningar om behov av särskilt stöd initierats. Skolan har vidare redogjort för när utredningar om särskilt stöd för de elva elever som tidigare inte utretts för särskilt stöd trots att förutsättningarna för en sådan utredning är uppfyllda har startats respektive slutförts. Huvudmannen har även redogjort för vilken typ av beslut – beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att ej utarbeta åtgärdsprogram – som fattats för var och en av de elever vars utredning om särskilt stöd har avslutats under redovisningsperioden. Vidare har biträdande rektor fattat ett beslut om att ej utarbeta åtgärdsprogram avseende elev 39, vilket har bifogats utredningen.

För att säkerställa att beslut om åtgärdsprogram fattas av rektorn i de fall rektorn inte kan överlåta sin beslutanderätt till någon annan har huvudmannen genomfört en informationsinsats i rektorsgruppen samt sett över huvudmannens blanketter. Rektorer som har delegerat ansvaret för arbetet med åtgärdsprogram förväntas klargöra rutiner och gällande reglering för elevhälsan och övriga skolverksamheten. Rektorn vid Iggesunds skola ska fatta alla beslut om åtgärdsprogram.

För att säkerställa att det i beslut om åtgärdsprogram anges vem som ansvarar för att utvärdera åtgärdsprogrammen har huvudmannen beslutat om mallar för åtgärdsprogram där det framgår vem som är ansvarig för utvärdering i respektive åtgärdsprogram. Av bifogade tre åtgärdsprogram framgår att biträdande rektor för aktuellt stadium ansvarar för åtgärderna i åtgärdsprogrammen samt tidpunkt för utvärdering.

Huvudmannen har bifogat beslut om anpassad studiegång för fyra elever som fortsatt omfattas av sådana beslut. Av ett av besluten, daterat den 16 februari 2024, framgår endast att beslutet gäller från aktuellt datum till och med den 11 juni 2024. Beslutet saknar en motivering och det framgår inte vilken avvikelse från gällande timplan eller de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen som beslutet innebär. Av övriga beslut om anpassad studiegång, som samtliga fattats i april 2024, framgår under vilken period besluten gäller, vilken avvikelse från gällande timplan som besluten innebär samt en motivering till beslutet.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i

form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 32 § förvaltningslagen. Enligt förarbetena, prop. 2009/10:165 s. 928, gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om särskilt stöd.

Enligt 32 § förvaltningslagen ska ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klagörande motivering om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det utgör en brist att det fortsatt finns beslut om anpassad studiegång som saknar en klargörande motivering och där det inte framgår vilken avvikelse från gällande timplan eller de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen som beslutet innebär.

I övriga delar bedömer Skolinspektionen att Hudiksvalls kommun och rektorn vid Iggesunds skola har följt föreläggandet och att tidigare påtalade brister har avhjälpats.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § p. 2 skollagen avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse. Hudiksvalls kommuns verksamhet vid Iggesunds skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om anpassad studiegång.

Av utredningen framgår att påtalad brist enbart gäller för ett av de fyra beslut om anpassad studiegång som Skolinspektionen tagit del av. Det framgår vidare att det bristfälliga beslutet fattats den 16 februari 2024, kort efter Skolinspektionens beslut om föreläggande på aktuellt område, samt att senare beslut om anpassad studiegång uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse och finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Användande av nationella kartläggningsmaterial i förskoleklassen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 8 februari 2024 att det utgjorde en brist att Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet inte hade använts fullt ut vid Skolinspektionens besök på skolan i januari 2024.

Hudiksvalls kommun har uppgett att huvudmannen har fört samtal med rektorn vid Iggesunds skola kring den påtalade bristen. Rektorn har då informerat om att anledningen till att användandet av kartläggningsmaterialet i språklig medvetenhet i förskoleklassen blev försenat under höstterminen 2023 var på grund av personalfrånfall. Kartläggningarna blev därför klara först i januari 2024. Hudiksvalls kommun har vidare uppgett att samtliga av huvudmannens skolor kommer att upprätta en plan för genomförandet av det nationella kartläggningsmaterialet för läsåret 2024/25 samt att huvudmannen kommer att följa upp detta arbete i september 2024.

Rättslig reglering

Av 8 kap. 2 § skolförordningen (2011:185) och 3 och 5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande (SKOLFS 2019:16) framgår att Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande ska användas vid avstämningstillfällen under höstterminen i förskoleklassen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område och att tidigare konstaterad brist har avhjälppts. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschef Eva-Lena Ölund Brändström.

Juristen Ellen Kalman har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Anna Karlsson medverkat.